

Krig og kjærlighet på reinsafari

Mens villreinen jakter på kjærligheten, er **Glenn Haugen Hansen** fra Vestfossen på en helt annen jakt. – Han skal fintelle hele flokken.

Der er de, hvisker Halvor Garås, naturbrukslærer ved skolen i Saggrenda. Han peker mot noen grå flekker, langt borte i det endeløse fjellandskapet. Det ligner en liten koloni forvokst gråstein. Men plutselig beveger flekkene seg.

– Rundt hundre dyr. Vær forsiktige. Ikke lag noen lyder nå, fortsetter Garås, og signaliserer at vi må begynne å krype.

Sammen med eleven Glenn Haugen Hansen fra Vestfossen, åler vi oss bortover på knær og albuer, og prøver å unngå så mange knitrende busker som mulig.

Flekkene forsvinner ut av syne når vi smyger oss nedover i søkket mellom fjellkammene. Men svake lyder av gevir som smeller mot hverandre bekrefter at dyrene fortsatt er der.

«Klakk», hører vi, som om noen slår to store kjepper mot hverandre.

Garås nikker mot et strategisk utsiktspunkt. Vi lusker oss opp og gjør oss så usynlige som mulig. Så ser vi dem. Like nedenfor oss er en flokk på over hundre villrein.

– Se der, sier Garås ivrig og peker på to bukker som har låst hornene sammen.

– De er brunstige på denne tiden, og kriger om å vinne simlenes gunst. Det er drama i fjellet nå, sier han, og finner fram speilreflekskameraet.

Læreren har vært elg- og reinjeger i over 20 år, men nå liker han best å jakte etter gode bilder.

– Jeg skyter med kameraet istedenfor geværet, smiler han, og fyrer løs.

REINTELLING

Bildetakingen er ikke bare for egen fornøyelse. Fotoene skal brukes til å telle reinsdyrene.

Det forklarer Garås allerede seks ti-

mer tidligere, når vi møter han og Hansen ved parkeringsplassen på Blefjell.

– Dette er en del av undervisningsopplegget til utmarksfaget. Vi skal telle og kartlegge all reinen i område, sier Glenn Haugen Hansen.

– Vi har fått oppgaven av Blefjell Villreinutvalg. De vil ha oversikt over bestanden i forbindelse med jakt og forvaltning. Vi har også fått en kvote på to ungdyr til undervisningsjakt, men det er ikke hovedfokuset, legger Garås til.

De to mener Kongsberg videregående skole avdeling Saggrenda er den eneste skolen i landet som driver med reinteiling. De har også mer uteundervisning enn skoler flest.

– Om høsten er vi ute tre dager i uken. Det er deilig. Jeg er veldig interessert i skogen og liker å gå i marka. Du får sett mye da som ikke alle andre får, sier han, og skuer ut over dalførene.

Fjellet står i grønne og røde høstfarger. Minusgradene har også ankommet, og lagt et tynt frostlag over gresset.

SPRÅKTRØBBEL

Sammen med Hansen og Garås, er fem svenske elever. De er fra det svenske Naturbruksgymnasiet i Ljusdal.

– Vi har samarbeidet med dem i åtte år. Vi er med dem på jakt i Sverige, og de teller villrein med oss her. Det har blitt en tradisjon, sier Garås, som også er sekretær i Blefjell Villreinutvalg.

Til sammen er de 21 personer på fjellet i dag, seks fra Saggrenda og 15 fra den svenske skolen.

– Lærere og elever er fordelt på ni grupper ulike steder i fjellet. Fjellpartiet er over 180.000 dekar, så det er enklere å finne rein når vi er delt opp, sier læreren, før han finner fram et kart for å vise elevene hvor de skal gå.

– Vet dere hvor dere er, spør han.

– Hm?

– Vet ni hvor ni er, gjentar han på svensk, og fortsetter.

– Ok, gå til vesterenden av feltet der, og så møtes vi her igjen om någon timme.

REINMANN: Halvor Garås holder kontakt med elevene som er spredd ut over hele Blefjell. Glenn Haugen Hansen står i bakgrunnen.

TOTALT TELTE ELEVENE 116 VILLREIN PÅ BLEFJELL. Elevene fra Kongsberg videregående skole avdeling Saggrenda og Naturbruks gymnasiet i Ljusdal oppdaget 25 kalver, 26 storbukker og 65 simler, ungdyr og småbuk. Laget brukte også halve jaktkvoten sin. En av de svenske elevene fikk sjansen, og skjøt en bukkekalv i Åkklia.

STORFLOKKEN: Her har hele flokken samlet seg på Blefjell. Dyrene samler seg i forbindelse med brunsttiden.

FOTO: HAAKON J. KRISTIANSEN

De fire elevene nikker og forter seg oppover stien.

- Det blir litt språkproblemer. De forstår ikke alt som sies på norsk, så jeg må legge om litt, sier Garås før han sperrer opp øynene.

- Nej, nej! Inte gå der. Hold til venster! Til venster!

VILLREINENS E18

Etter ny forklaringsrunde er svenskene på riktig spor. Og vi følger lærer Garås og elev Hansen til «villreinens E18», en passasje mellom to av Åklivannene midt på Blefjell.

- Den har fått kallenavnet fordi så mange rein går den ruta. Men nå er den jo helt tom. Vi får være tålmodige, sier Garås.

Morgentåken har for lengst gitt tapt for solas varme stråler, og vi kan komfortabelt slå oss ned og få litt varmt å drikke.

Så ringer telefonen. Deretter knitrer det i sambandet. Ingen av de andre elevgrup-

pene har sett noen reinsdyr ennå. Garås ber oss om bli sittende mens han går og leter på egen hånd.

- Han er en «Lars Monsen light». En utrolig bra lærer som vet veldig mye om villrein, sier Haugen Hansen.

Har du selv et forhold til reinsdyr?

- Jeg har litt samisk blod i meg, så ja. Og familien min er fra Bodø, og der er det jo mye rein.

PAKK SAKENE

Etter en drøy times venting ringer telefonen. Det er «Lars Monsen light».

«Jeg har funnet en stor flokk. Gikk nesten rett på dem. Pakk sakene og gå opp fjelltoppen foran dere».

Tjue minutter senere kommer vi andpustne opp fjellsiden. Der ser vi den veiende skikkelsen av Garås på en fjellkam, ytterligere tjue minutter unna.

Skuet over de hundre reinsdyrene vi der-

etter får se, er heldigvis verdt noen støle muskler og verkende gnagsår. Garås knipser minnebrikken nærmest full der vi ligger og spionerer. Bukkene kjemper fortsatt ivrig, mens simlene rusler upåvirket rundt. Når de har kriget ferdig og funnet sine plasser, er det imidlertid tid for elskov. Men kjærligheten varer ikke evig. En av bukkene enser noe den ikke liker, og brått er flokken på vei bort.

- Sånn er det med villrein. Plutselig er de der, og like plutselig er de borte, sier Garås.

Han tar en siste telefonrunde til elevene.

- Har dere sett noe? Nei ... Har ni sett någon renar? Inte? Ok, vi går ned igjen nu, sier han og legger på.

- Skulle ønsket alle elevene så den flokken. Det ville vært en opplevelse for livet. ●

TEKST: STEFAN OFFERGAARD
stefan.offergaard@dt.no

”

Det er drama i fjellet nå.

HALVOR GARÅS

GEVIR: Glenn Haugen Hansen finner en hornkrone som et hanndyr trolig har mistet i kamp.

116 REIN PÅ BLEFJELL

ØYEKONTAKT: Et av reinsdyrene oppdager kameramannen.

Hold naturen ren – og bruk hodet

STENGT. Denne gapahuken er nå stengt, på grunn av forsøpling og glassknusing. **FOTO:** ARILD R. HANSEN

Hver eneste uke skriver Drammens Tidende om utfarter du kan ta ut i naturen. Husk å ta med hodet også. Lørdag 11. september skrev vi blant annet om Holleia. Og om gapahuken inne ved Bjoretjern.

En idyllisk gapahuk, og ikke minst et idyllisk sted. Etter at vi omtalte stedet har flere brukt gapahuken, men nå er den stengt. Og det kan vi som liker å bruke naturen takke oss selv for.

Grunneieren og eieren av gapahuken har ringt Drammens Tidende og fortalt hvorfor. Det har blitt knust glass, forsøplet, folk har stjålet ved og tyvlånt kano og andre gjenstander ved gapahuken. Vi som liker å ferdes ute i skog og mark må også bruke hodet.

Er ikke veden din, så er den ikke det. Finn ved i skogen selv. Ligger det en båt på vannet som du ikke har fått lov til å bruke, så la den ligge. Tar vi en båt som ligger til kaia ved Skutebrygga i Drammen? Og knuser du glass eller kaster fra deg søppel i hagen – og lar det ligge? Nepppe. Da gjør du det heller ikke ute i skogen. Glasskår er ikke bare stygt, men også farlig for både dyr og turgåere. Så folkens. Bruk hodet, og rydd opp etter dere. Så kan vi fortsette å nyte naturen – uten å ødelegge for grunneiere eller andre. Og husk. Høsten er fortsatt fin turtid. Bruk naturen, i pakt med naturen. God tur.

TEKST: ARILD R. HANSEN
arild.r.hansen@dt.no